

บทที่ 5

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณประกอบการบรรยาย โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาในการอยู่อาศัย ในชุมชน ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่ก่อตั้งหรือจัดตั้งในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม และปัจจัยกระตุ้น อัน ได้แก่ ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียและคุณภาพน้ำ การใช้ประโยชน์ และผลกระทบต่อคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา โดยได้แบ่งผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน คือ

5.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ของตัวแปร โดยจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ คือ

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

5.1.2 ปัจจัยทางสังคม

5.1.3 ปัจจัยกระตุ้น

5.1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

5.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและการทดสอบสมมติฐาน

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการทดสอบสมมติฐาน

5.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ขนาดของครอบครัว และ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย

ปัจจัยส่วนบุคคล	ร้อยละ(จำนวน)	Mean	S.D.
เพศ			
หญิง	49.2 (193)		
ชาย	50.8 (199)		
อายุ			
น้อยกว่า 31 ปี	9.7 (38)	45.5	12.0
31-40 ปี	28.1 (110)		
41-50 ปี	30.9 (121)		
51-60 ปี	19.1 (75)		
มากกว่า 61 ปี	12.2 (48)		
รายได้ต่อปี			
น้อยกว่า 30,000 บาท	24.2 (95)	88,385	14,2551
30,001-50,000 บาท	33.4 (131)		
50,001-100,000 บาท	19.6 (77)		
100,001-500,000 บาท	21.2 (83)		
มากกว่า 500,000 บาท	1.5 (6)		
การศึกษา			
ไม่ได้เรียนหนังสือ	9.4 (25)		
ประถมศึกษา	56.6 (222)		
มัธยมศึกษา	16.1(63)		
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	7.1 (28)		
ปริญญาตรี/สูงกว่า	13.8 (54)		
อาชีพ			
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4.6 (18)		
รับจ้าง	17.1 (67)		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย

ปัจจัยส่วนบุคคล	ร้อยละ (จำนวน)	Mean	S.D
ค้าขาย	18.1 (71)		
เกษตรกรรม	50.0 (196)		
นักศึกษา	1.8 (7)		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	5.9 (23)		
อื่น ๆ	1.5 (6)		
ขนาดครอบครัว		4.3	1.3
น้อยกว่า 3 คน	24.7 (97)		
4 คน	33.4 (131)		
5 คน	25.5 (100)		
มากกว่า 5 คน	16.3 (64)		
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		38.0	15.0
น้อยกว่า 10 ปี	4.8 (19)		
11-20 ปี	10.5 (41)		
21-30 ปี	16.1 (63)		
31-40 ปี	28.8 (113)		
มากกว่า 41 ปี	39.8 (156)		

ผลการศึกษาในตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและหญิง มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ เพศชาย จำนวน 199 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.8 และเป็นเพศหญิง จำนวน 193 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.2 เมื่อแบ่งอายุของผู้ตอบออกเป็นช่วง พบว่าส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี จำนวน 121 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.9 รองลงมาคืออายุในช่วง 31 – 40 ปี จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.1 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 38 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 9.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยอายุของผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากับ 45.5 ปี โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.1

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 222 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 ลำดับที่สามมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8 น้อยที่สุดคือไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.4

กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 196 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาได้แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้างในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ 71 คนและ 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และ 17.1 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 7 คน หรือร้อยละ 1.8 และผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ อีก 6 คนหรือร้อยละ 1.5

เมื่อแบ่งรายได้ของกลุ่มตัวอย่างออกเป็นช่วง พบว่าส่วนใหญ่ มีรายได้ในช่วง 30,001 – 50,000 บาทต่อปี จำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.4 รองลงมา มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาทต่อปี จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.2 สำหรับกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 500,000 บาทต่อปีขึ้นไป จำนวน 6 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยรายได้ เท่ากับ 88,385 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 142,551 บาท

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน จำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.4 รองลงมา มีจำนวน 5 คน จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.5 สำหรับกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน จำนวน 64 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 16.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกในครอบครัวเท่ากับ 4.3 คน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนมากกว่า 41 ปี จำนวน 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาในอยู่ในช่วง 31-40 ปี จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 19 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 4.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ค่าเฉลี่ยระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 38 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15

5.1.2 ปัจจัยทางสังคม

ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพทางสังคม และการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 7 ข้อมูลด้านปัจจัยทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย

ข้อมูลปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (จำนวน)
สถานภาพทางสังคม	
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล/สมาชิกสภาเทศบาล	2.3 (9)
ข้าราชการส่วนท้องถิ่น	2.8 (11)
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8.2 (32)
ผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่ม	4.1 (16)
กลุ่มสตรีแม่บ้าน	15.6 (61)
ประชาชนทั่วไป	67.1 (263)
การเป็นสมาชิกกลุ่มที่ก่อตั้งในชุมชน	
ไม่เป็นสมาชิก	26.5 (104)
เป็นสมาชิก	73.5 (288)

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 263 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.1 รองลงมาเป็นกลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน 61 ราย คิดเป็น 15.6 และกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพทางสังคมน้อยที่สุดคือ เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล/สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่ก่อตั้ง หรือจัดตั้งในชุมชน จำนวน 288 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.5 และไม่เป็นสมาชิก จำนวน 104 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.5

ตารางที่ 8 การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การเป็นสมาชิก	ร้อยละ (จำนวน)
กลุ่มกองทุนหมู่บ้านเงินล้าน	30.8 (186)
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	28.3 (171)
กลุ่มหัตถกรรมฝักตบชวา	10.3 (62)
กลุ่มกองทุนแก้ไขความยากจน	8.9 (54)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การเป็นสมาชิก	ร้อยละ (จำนวน)
กลุ่มเกษตรผสมผสาน	6.0 (36)
กลุ่มประมงพื้นบ้าน	4.6 (28)
กลุ่มพัฒนาอาชีพ	4.6 (28)
กลุ่มตัดเย็บผ้า/ห่มวก	2.5 (15)
กลุ่มแปรรูปผลผลิตจากปลา	0.8 (5)
กลุ่มอื่น ๆ	3.1 (20)

จากตารางที่ 8 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างหนึ่งคนสามารถเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนได้มากกว่า 1 กลุ่ม จึงแจกแจงความถี่ตามจำนวนคะแนนของแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 605 คะแนน (ราย) พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่ก่อตั้ง หรือจัดตั้งในชุมชนมากที่สุดได้แก่ เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านเงินล้าน จำนวน 186 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จำนวน 171 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.3 ลำดับที่ 3 เป็นสมาชิกกลุ่มหัตถกรรมผักตบชวา จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.4 และกลุ่มที่กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มแปรรูปผลผลิตจากปลา ซึ่งมีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 9 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย	
การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	ร้อยละ (จำนวน)
การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	
เคยเข้าร่วม	86.7 (340)
ไม่เคยเข้าร่วม	13.3 (52)
กิจกรรมกลุ่มที่เข้าร่วม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
งานพิธีกรรมของหมู่บ้าน	18.1 (187)
กลุ่มกองทุนหมู่บ้านเงินล้าน	16.7 (172)
กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน	15.4 (159)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	ร้อยละ (จำนวน)
กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	14.5 (150)
ประชุมประจำเดือน	11.3 (117)
กลุ่มหัตถกรรมผักตบชวา	6.6 (68)
กลุ่มกองทุนแก้ไขความยากจน	5.7 (59)
กลุ่มเกษตรผสมผสาน	3.1 (32)
กลุ่มพัฒนาอาชีพ	2.9 (30)
กลุ่มประมงพื้นบ้าน	2.0 (21)
กลุ่มตัดเย็บผ้า/หมวก	1.6 (16)
กิจกรรมอื่นๆ	1.0 (10)
กลุ่มแปรรูปผลผลิตจากปลา	0.5 (5)
กลุ่มอื่น ๆ	0.5 (5)
ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	
น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน	19.6 (77)
1 ครั้ง/เดือน	43.4 (170)
2 ครั้ง/เดือน	18.1 (71)
3-5 ครั้ง/เดือน	15.1 (59)
6 ครั้ง/เดือน	3.8 (15)

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน จำนวน 340 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.7 และกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.3

กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่ก่อตั้งหรือจัดตั้งในชุมชน กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้หลายข้อ เนื่องจากมีการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 1 กิจกรรม จึงแจกแจงความถี่จากผลรวมของแต่ละกิจกรรม มีจำนวนรวมทุกกิจกรรมทั้งสิ้น 1,031 ราย โดยกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมงานพิธีกรรมของหมู่บ้าน จำนวน 187 ราย คิดเป็น

ร้อยละ 18.1 รองลงมาได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกองทุนหมู่บ้านเงินล้าน จำนวน 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ลำดับที่ 3 เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มพัฒนาหมู่บ้าน จำนวน 159 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.4 และกลุ่มที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมน้อยที่สุดคือการเข้าร่วมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากปลา และเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอื่น ๆ เป็นจำนวนเท่ากัน อย่างละ 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.8

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 170 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.4 รองลงมาเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.6 ลำดับที่สาม ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรม 2 ครั้ง/เดือน จำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.1 น้อยที่สุดเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้าน 6 ครั้ง/เดือน จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8

5.1.3 ปัจจัยกระตุ้น

ได้แก่ แหล่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความถี่ในการรับรู้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพน้ำ การใช้ประโยชน์และการได้รับผลกระทบจากแหล่งน้ำกว๊านพะเยา ดังนี้

ตารางที่ 10 แหล่งการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียและคุณภาพน้ำกว๊านพะเยาของกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งการรับรู้ข่าวสาร	ร้อยละ (จำนวน)
สื่อวิทยุโทรทัศน์	29.8 (158)
คณะกรรมการหมู่บ้าน	19.4 (103)
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ	13.0 (69)
เวทีประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล	12.1 (64)
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	7.5 (40)
หอกระจายข่าว	7.2 (38)
หนังสือพิมพ์	5.7 (30)
เอกสาร คำรา	2.6 (14)
อื่น ๆ	2.6 (14)

จากตารางที่ 10 กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้หลายข้อเนื่องจาก มีการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารมากกว่า 1 แหล่ง จึงนับจากผลรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข้อมูลข่าวสารแต่ละแหล่ง จำนวนทั้งสิ้น 530 ราย โดยแหล่งข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ปัญหาน้ำเสียและคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ มากที่สุด จำนวน 158 ราย คิดเป็น ร้อยละ 29.8 รองลงมาเป็นการได้รับรู้จากคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.4 ลำดับที่ 3 รับรู้จากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.0 และ ได้รับรู้จากเอกสารคำรำน้อยที่สุด จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 11 ปัจจัยกระตุ้น ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย

ปัจจัยกระตุ้น	ร้อยละ (จำนวน)	Mean	S.D
ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร			
น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน	43.1 (169)		
1 ครั้ง/เดือน	29.3 (115)		
2 ครั้ง/เดือน	15.1 (59)		
3-5 ครั้ง/เดือน	8.2 (32)		
6 ครั้ง/เดือน	4.3 (17)		
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพน้ำ		5.15	1.00
ความรู้มาก	23.2 (91)		
ความรู้ปานกลาง	76.8 (301)		
รู้น้อย	0.0 (0)		
การใช้ประโยชน์			
ใช้ในการเกษตร	29.3 (115)		
ใช้อุปโภคในครัวเรือน และอื่น ๆ	70.7 (277)		
ผลกระทบในการใช้ประโยชน์		1.38	0.66
ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ	14.0 (75)		
น้ำขุ่นมาก	27.9 (149)		
น้ำเน่าเสีย	10.3 (55)		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ปัจจัยกระตุ้น	ร้อยละ (จำนวน)	Mean	S.D
แหล่งน้ำดินเงิน	26.0 (139)		
ทัศนียภาพไม่ดี	17.2 (92)		
อื่น ๆ	4.5 (24)		
ไม่ได้รับผลกระทบ (0 คะแนน)	0.0 (0)		
ได้รับผลกระทบปานกลาง (1-3 คะแนน)	92.8 (363)		
ได้รับผลกระทบมาก (4-6 คะแนน)	7.2 (28)		

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย และคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา 1 ครั้ง/เดือน จำนวน 114 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.3 ลำดับที่สาม 2 ครั้ง/เดือน จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.1 และกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารมากที่สุด คือ ได้รับข่าวสาร 6 ครั้ง/เดือน จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.3 ถือว่าเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจและติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางคุณภาพน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 301 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.8 และมีความรู้ในระดับมาก จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.2 และไม่มีผู้ที่มีความรู้เฉลย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางคุณภาพน้ำของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5.15 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.0 คะแนน (จากคะแนนรวมทั้งหมด 6 คะแนน)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน และกิจกรรมอื่น ๆ จำนวน 277 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.7 และใช้ในการเกษตร จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.3

ส่วนผลกระทบในการใช้ประโยชน์ ผู้ศึกษาให้คะแนนตามสัดส่วน โดยมีคะแนนเต็มจากการได้รับผลกระทบเท่ากับ 6 คะแนน จากตารางที่ 11 พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในการใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาในระดับปานกลาง จำนวน 363 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.8 และได้รับผลกระทบในระดับมาก จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.2 และไม่มีผู้ที่ได้รับผลกระทบเฉลย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการได้รับผลกระทบในการใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 1.38 คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 คะแนน

5.1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

ปัจจัยทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา ซึ่งประกอบด้วย การดูแลรักษาคุณภาพน้ำและการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ ดังนี้

ตารางที่ 12 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 392 ราย

การมีส่วนร่วมของชุมชน	ร้อยละ (จำนวน)	Mean	S.D.
ระดับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ		5.6	1.3
น้อย	4.1 (16)		
ปานกลาง	64.8 (254)		
มาก	31.1 (122)		
ระดับการอนุรักษ์		15.1	8.4
อนุรักษ์น้อย	31.9 (125)		
อนุรักษ์ปานกลาง	40.8 (160)		
อนุรักษ์มาก	27.3 (107)		

ตารางที่ 12 แสดงถึงระดับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำในส่วนนี้ ได้ให้คะแนนการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเต็มทั้งหมด 10 คะแนน จากแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 8 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5.6 คะแนน โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3 คะแนน จากตารางที่ 12 พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำกว๊านพะเยาอยู่ในระดับปานกลาง (4 – 6 คะแนน) จำนวน 254 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมามีการดูแลในระดับมาก (7-10 คะแนน) จำนวน 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.1 และมีความรู้ในระดับน้อย (1-3 คะแนน) จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.1

ทางด้านการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ ในการศึกษาได้ให้คะแนนการอนุรักษ์คุณภาพน้ำทั้งหมด 36 คะแนน จากตารางที่ 12 พบว่า ส่วนใหญ่มีการอนุรักษ์คุณภาพน้ำกว๊านพะเยาอยู่ในระดับปานกลาง (11-20 คะแนน) จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมามีการอนุรักษ์ในระดับน้อย (น้อยกว่า 11 คะแนน) จำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.9 มีการอนุรักษ์ในระดับมาก (มากกว่า 21คะแนน) จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการอนุรักษ์เท่ากับ 15.1 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.4

5.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและการทดสอบสมมติฐาน

ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และใช้สถิติมาใช้ในการทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของเพศ จำแนกตามการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ

	เพศ	N	Mean	S.D	Std. Error Mean
การดูแล	หญิง	193	5.84	1.19	0.13
	ชาย	199	5.33	1.29	0.17
ดูแล		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		2.348	390	0.02	0.21
UNEQUAL		2.316	389.41	0.02	0.21

ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยในการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเท่ากับ 5.84 เพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.33 โดยมีค่าทางสถิติคือ $t = 2.348$, $P = 0.02$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพศหญิงมีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะเป็นเนื่องมาจากเพศหญิงเป็นเพศที่ดูแลความเป็นอยู่ภายในครอบครัว และการทำครัวมากกว่า จึงใกล้ชิดกับการใช้ประโยชน์จากน้ำมากกว่าเพศชาย จึงเป็นเหตุให้มีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำมากกว่า

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของเพศ จำแนกตามการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

	เพศ	N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การอนุรักษ์	หญิง	193	15.29	8.32	0.61
	ชาย	199	14.84	8.44	0.62
อนุรักษ์		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		0.508	390	0.612	0.88
UNEQUAL		0.50	389.41	0.610	0.88

ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำเท่ากับ 15.29 เพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.84 และในทางสถิติพบว่า เพศชายและหญิงมีการอนุรักษ์คุณภาพน้ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับแหล่งน้ำ จึงมีความเอาใจใส่ต่อการอนุรักษ์คุณภาพน้ำในระดับใกล้เคียงกันทั้งเพศหญิงและเพศชาย

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของอาชีพ จำแนกตามการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ

อาชีพ		N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การดูแล	เกษตรกร/รับจ้าง	196	5.74	1.24	0.15
	อื่น ๆ	196	5.56	1.27	0.15
ดูแล		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		0.802	390	0.424	0.21
UNEQUAL		0.802	389.81	0.424	0.21

ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรหรือรับจ้าง มีค่าเฉลี่ยในการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเท่ากับ 5.74 ผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกษตรกรหรือรับจ้าง อันได้แก่ อาชีพค้าขาย นักศึกษา รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.56 ไม่มีความแตกต่างกันโดยมีค่าเท่ากับ $t = 0.802$, $P = 0.424$ คาดว่าเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพ อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับน้ำมานานและมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำนี้ จึงมีจิตสำนึกในการการดูแลรักษาคุณภาพน้ำไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของอาชีพ จำแนกตามการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

อาชีพ		N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การอนุรักษ์	เกษตรกร/รับจ้าง	196	15.26	8.66	0.65
	อื่น ๆ	196	14.97	8.17	0.60
อนุรักษ์		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		0.326	390	0.745	0.89
UNEQUAL		0.326	389.99	0.745	0.89

ตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรหรือรับจ้าง มีค่าเฉลี่ยในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำเท่ากับ 15.26 ผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกษตรกรหรือรับจ้าง อันได้แก่ อาชีพค้าขาย นักศึกษา รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.97 และในทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเช่นกัน โดยมีค่าเท่ากับ $t = 0.326$, $P = 0.745$ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับน้ำมานาน จึงมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของสถานภาพทางสังคม จำแนกตามการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ

	สถานภาพทางสังคม	N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การดูแล	เกี่ยวข้องกับราชการ	52	6.17	1.11	0.20
	อื่น ๆ	340	5.48	1.26	0.12
ดูแล	t	df	P	Std. Error Different	
EQUAL	2.666	390	0.009	0.25	
UNEQUAL	2.857	68.07	0.009	0.23	

ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับงานราชการ เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล/สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยในการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเท่ากับ 6.17 กลุ่มผู้ที่มีสถานภาพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ กลุ่มสตรีแม่บ้าน หรือประชาชนทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.48 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าเท่ากับ $t = 2.666$, $P = 0.009$ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นเพราะกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมที่ทำงานราชการ เป็นผู้ที่มีการศึกษาและตระหนักถึงความสะอาดของน้ำต่อสุขภาพอนามัย ทั้งยังต้องเป็นผู้ที่ต้องทำตนเป็นตัวอย่างให้แก่ชุมชนในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ จึงมีค่าเฉลี่ยในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำที่สูงกว่าสถานภาพทางสังคมอื่น ๆ

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของสถานภาพทางสังคม จำแนกตามการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

สถานภาพทางสังคม		N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การอนุรักษ์	เกี่ยวข้องกับราชการ	52	20.67	7.01	1.03
	อื่น ๆ	340	14.29	8.28	0.46
อนุรักษ์		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		4.970	390	0.000	1.28
UNEQUAL		5.623	62.66	0.000	1.13

ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับงานราชการ เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล/สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการส่วนท้องถิ่น(อบต.) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำเท่ากับ 20.67 ผู้ที่มีสถานภาพอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ผู้นำชุมชน/หัวหน้ากลุ่มต่างๆ กลุ่มสตรีแม่บ้าน หรือประชาชนทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.29 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($t = 4.970, P = 0.000$) ทั้งนี้ เพราะกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมที่ทำงานราชการ เป็นผู้ที่มีการศึกษาและตระหนักถึงความสะอาดของน้ำต่อสุขภาพอนามัย ทั้งยังต้องเป็นผู้ที่ต้องทำตนเป็นตัวอย่างให้แก่ชุมชนในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ จึงมีค่าเฉลี่ยในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำที่สูงกว่าสถานภาพทางสังคมอื่นๆ

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของการใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยา จำแนกตามการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ

การใช้ประโยชน์		N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การดูแล	ใช้น้ำในการเกษตร	115	5.62	1.15	0.15
	ใช้ในการอุปโภค และอื่น ๆ	277	5.64	1.34	0.15
ดูแล		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		-0.093	390	0.926	0.22
UNEQUAL		-0.095	229.71	0.924	0.21

ตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยาในด้านการเกษตร มีค่าเฉลี่ยในการการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเท่ากับ 5.62 ในขณะที่ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยาในด้านอื่น ๆ เช่น ใช้เป็นน้ำอุปโภคในครัวเรือน หรือนำไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.64 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพราะความเป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ใกล้ชิดกับน้ำเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้ที่ใช้ประโยชน์จากน้ำไม่ว่าจะในด้านการเกษตรหรือด้านอื่น ๆ จึงมีการดูแลรักษาแหล่งน้ำไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ S.D. ของการใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยา จำแนกตามการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

การใช้ประโยชน์		N	Mean	S.D.	Std. Error Mean
การอนุรักษ์	ใช้น้ำในการเกษตร	115	15.16	9.31	0.90
	อื่น ๆ	277	15.00	8.00	0.50
อนุรักษ์		t	df	P	Std. Error Different
EQUAL		0.162	390	0.871	0.97
UNEQUAL		0.152	235.48	0.879	1.03

ตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยาในด้านการเกษตร มีค่าเฉลี่ยในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำเท่ากับ 15.16 ในขณะที่ ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยาในด้านอื่น ๆ เช่น ใช้เป็นน้ำอุปโภคในครัวเรือน หรือนำไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.00 และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพราะเป็นกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากกวี้นพะเยาเป็นหลัก หากไม่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์คุณภาพน้ำในกวี้นพะเยา ก็จะเกิดผลกระทบตามมาจากการทำลายของตนเอง ดังนั้นจึงมีการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ เพื่อประโยชน์ของคนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ว่า “ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยกระตุ้น มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา” ผลการวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมพันธความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดย ANOVA (F-test) มีรายละเอียดดังที่แสดงในตารางที่ 21 ส่วนการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 22

ตารางที่ 21 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

	การ ศึกษา	รายได้	จำนวน สมาชิก	ระยะ เวลาอยู่ อาศัย	สมาชิก กลุ่ม	สมาชิก กลุ่ม	กิจกรรม กลุ่ม	ความถี่ ของ กิจกรรม	ความถี่ ของข่าว สาร	ความรู้ ความ เข้าใจ	ผล กระทบ	การ ดูแล	การ อนุรักษ์
อายุ	-0.358**	0.060	0.049	0.540**	0.196**	0.175**	0.175**	-0.051	-0.121*	0.015	-0.175**	-0.011	-0.166**
การศึกษา		0.234**	0.73	-0.194**	-0.171**	-0.223**	-0.223**	-0.030	0.046	0.056	-0.018	0.165	0.316**
รายได้			0.103*	0.037	0.042	-0.018	-0.018	-0.130*	-0.126*	0.012	-0.127*	0.103	0.001
จำนวนสมาชิก				0.149**	0.074	-0.034	-0.034	-0.091	0.041	-0.099	-0.074	-0.004	0.039
ระยะเวลาอยู่อาศัย					0.149*	0.082	0.082	-0.020	-0.055	-0.010	-0.117*	0.011	-0.087
สมาชิกกลุ่ม						0.634**	0.634**	0.068	0.083	-0.021	-0.141**	0.004	0.024
กิจกรรมกลุ่ม								-0.037	0.090	0.005	-0.178**	-0.051	-0.051
ความถี่ของกิจกรรม									0.452**	-0.105	0.171**	0.357**	0.316**
ความถี่ของข่าวสาร										-0.051	0.078	0.409**	0.412**
ความรู้ความเข้าใจ											0.018	0.004	-0.133*
ผลกระทบ												0.114	0.040
การดูแล													0.345**

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 21 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวแปรช่วงชั้นกับการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา โดยแบ่งออกเป็น การดูแลและการอนุรักษ์กว๊านพะเยาตามกรอบแนวคิด และสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 22 สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรและการดูแล การอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

ตัวแปร	การดูแล	การอนุรักษ์
ปัจจัยบุคคล		
อายุ	-0.011	-0.166**
การศึกษา	0.165	0.316**
รายได้	0.103	0.001
จำนวนสมาชิก	-0.004	0.039
ระยะเวลาอยู่อาศัย	0.011	-0.087
ปัจจัยทางสังคม		
สมาชิกกลุ่ม	0.004	0.024
กิจกรรมกลุ่ม	-0.051	-0.051
ความถี่ของกิจกรรม	0.357**	0.316**
ปัจจัยกระตุ้น		
ความถี่ของข่าวสาร	0.409**	0.412**
ความรู้ความเข้าใจ	0.004	-0.133*
ผลกระทบ	0.114	0.040

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

5.3.1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของแต่ละตัวแปร จากกรอบความคิดที่ได้ตั้งไว้

จากตารางที่ 22 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและการอนุรักษ์คุณภาพน้ำได้ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

1.1) ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ

มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ -0.011 เป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายถึงทุกระดับอายุ จะมีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเหมือนกัน ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างกับการ

อนุรักษคุณภาพน้ำเท่ากับ -0.166^{**} ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ที่เป็นเชิงลบระดับต่ำ หมายถึง กลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยจะมีการอนุรักษคุณภาพน้ำมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก กลุ่มที่มีอายุน้อยนั้น เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษามากกว่าและมีความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากกว่า จึงทำให้มีการดูแลรักษาและอนุรักษคุณภาพน้ำมากกว่า

1.2) ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.165 และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์กับการอนุรักษคุณภาพน้ำมีค่าเท่ากับ 0.316^{**} ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษามาก ให้การอนุรักษคุณภาพน้ำมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากกระบวนการศึกษาในยุคปัจจุบันหรือในระบบใหม่ ที่มีการสั่งสอนเกี่ยวกับการดูแลรักษาและอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติที่ดี จึงทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวความคิดที่จะดูแลรักษาและอนุรักษคุณภาพน้ำที่ดีกว่า

1.3) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.103 เป็นค่าสัมประสิทธิ์ในเชิงบวกระดับต่ำ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้สูง จะมีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์กับการอนุรักษคุณภาพน้ำ มีค่าเท่ากับ 0.001 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทุกกลุ่มระดับรายได้มีการอนุรักษคุณภาพน้ำไม่แตกต่างกัน

1.4) ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ -0.004 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวทุกกลุ่ม จะมีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำเหมือนกันและความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกกับการอนุรักษคุณภาพน้ำมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.039 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายถึง ขนาดครอบครัว จะมีการอนุรักษคุณภาพน้ำเหมือนกัน

1.5) ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่อาศัยกับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.011 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์ หมายถึง ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่าง จะมีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนต่างกัน แต่มีการอนุรักษคุณภาพน้ำเหมือนกันสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาอยู่อาศัยกับการอนุรักษคุณภาพน้ำมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ -0.087 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษคุณภาพน้ำ ทั้งนี้อาจมาจากเหตุผลที่ว่ากลุ่มตัวอย่างมักมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของเรื่องของการอนุรักษอยู่แล้ว

2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

2.1) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่ม กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.004 และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำเท่ากับ 0.024 หมายความว่า ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะเป็นสมาชิกกลุ่มหรือไม่ ก็จะมีการดูแลรักษา และการอนุรักษ์คุณภาพน้ำที่ไม่แตกต่างกัน

2.2) ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ และการอนุรักษ์น้ำมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ -0.051 เท่ากัน ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกกลุ่มจะมีการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำเหมือนกัน สาเหตุหนึ่งอาจจะเพราะการได้รับความรู้จากทุกกลุ่มใกล้เคียงกัน

2.3) ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.357** และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์น้ำเท่ากับ 0.316** ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำ-ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำ เพราะผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่มากกว่า จะได้รับทราบถึงเรื่องราวและวิธีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำที่มากขึ้น ได้รับการกระตุ้นจากสมาชิกในกลุ่มมากขึ้นกว่าเดิม ทั้ง ได้รับการส่งเสริมจากสมาชิกกลุ่ม การพูดคุยในกลุ่มที่บ่อยขึ้น ทำให้เกิดสำนึกในการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำมากขึ้นตามไปด้วย

3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นกับการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำ

3.1) ความสัมพันธ์ระหว่าง ความถี่ของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียกับและคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.409** และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำเท่ากับ 0.412** ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียและคุณภาพน้ำกว๊านพะเยามาก จะให้การดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำมากตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะความผูกพันกับแหล่งน้ำของกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตกับแหล่งน้ำมานาน เมื่อรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงผลเสียที่จะตามมาหากไม่มีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ หรือผลดีจากการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำ ทำให้ผู้ที่ได้รับข่าวสารมาก ให้การดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำมากยิ่งขึ้นไปด้วย

3.2) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.004 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มี

ความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในระดับใด ก็จะทำให้การดูแลรักษาคุณภาพน้ำเหมือนกัน เพราะเมื่อรู้ถึงผลเสียจะทำให้เกิดความเข้าใจ และมีความต้องการที่จะดูแลรักษาคุณภาพเหมือนกัน ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ กับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ -0.133^{**} ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ที่เป็นเชิงลบระดับต่ำ นั้น หมายความว่า ผู้ที่ความรู้ที่น้อยกว่า แต่มีการอนุรักษ์คุณภาพน้ำมาก ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่ขัดแย้งกับความเป็นจริงที่น่าจะเกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมลพิษทางน้ำมากน่าจะมีการอนุรักษ์มากตามด้วย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (76.8%) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษและคุณภาพน้ำในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ซึ่งมีจำนวนน้อย ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์มีผลในทิศทางตรงกันข้าม

3.3) ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบในการใช้ประโยชน์จากน้ำกวันพะเยา กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เท่ากับ 0.114 และความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากน้ำ กับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำมีค่าเท่ากับ 0.040 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ที่เป็นเชิงบวกระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบในการใช้ประโยชน์จากน้ำกวันพะเยา มีการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 21 และ 22 สรุปได้ว่า กลุ่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผู้ที่มีการศึกษามาก จะให้การอนุรักษ์คุณภาพน้ำมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย กลุ่มผู้ที่มีอายุน้อย จะมีการอนุรักษ์คุณภาพน้ำมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำ ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมบ่อยครั้ง มีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำมากขึ้น ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียและคุณภาพน้ำกวันพะเยามาก จะให้การดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำมากตามไปด้วย

ส่วนกลุ่มตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กันหรือมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้กับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ อายุ กับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ จำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ ขนาดของครอบครัวกับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ ระยะเวลาการอยู่อาศัยกับการอนุรักษ์คุณภาพน้ำ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษและคุณภาพทางน้ำน้อย และผู้ที่ได้รับผลกระทบกับการใช้ประโยชน์จากน้ำกวันพะเยามีความสัมพันธ์กับการดูแลรักษา และการอนุรักษ์คุณภาพน้ำไม่แตกต่างกัน

การเป็นสมาชิกกลุ่มกับการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทุกกลุ่ม จะมีการดูแลรักษาและอนุรักษ์คุณภาพน้ำเหมือนกัน ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางน้ำในทุกระดับจะให้การอนุรักษ์คุณภาพน้ำเหมือนกัน